

Lyd, HiFi og Musik

HiFi og musik er på linje med mange andre hobbyer kendetegnet ved, at dem som bliver fanget af HiFi/musik hobbyen, ofte udvikler interessen for HiFi og musik til en livsstil. Når vi i vores dagligdag møder nystartede HiFi entusiaster, så hører vi ofte, at vores kunder frustreres over, at de mange gange ikke kan høre/skelne mellem de detaljer som de mere etablerede "HiFi/musik guruer", sidder og "savler" over.

Du har ingen grund til at fortvivle, idet HiFi og musik, som en hver anden hobby, er en træningssag, og jo mere du træner, desto bedre bliver du. I denne artikel vil vi primært koncentrere os om selve musikken og lydoplevelsen, og i andre artikler vil vi fokusere på HiFi anlægget, der skal formidle lydoplevelsen.

Vi vil derfor i denne artikel give dig en introduktion og nogle simple værktøjer, når du skal forbedre din evne til at lytte til musik.

Efter lugtesansen er hørelsen vores mest følsomme sans overfor ydre stimuli.

Dette udnyttes bl.a. i stormagasinerne, der med deres "beroligende" musik i højttalerne forsøger at få os til at slappe af under vores indkøb. Når vi slapper af åbnes sanserne og ofte hjælper det til, at lidt ekstra ryger ned i indkøbskurven. Vi vil derfor i denne artikel starte med at give en kort introduktion af begrebet lyd.

Lyd

Lyd bliver i luft registreret som trykbølger, og øret er designet til at opfange og bearbejde disse trykbølger, der vil blive registreret som en tone. Denne tone vil øret registrere og behandle i form af frekvens, styrke, retning og kvalitet.

Øret kan almindeligvis opfatte lyde mellem, de dybe toner fra 20 Hz til de høje toner op til 20.000 Hz - men er mest følsomt overfor lyde mellem 1000 – 3000 Hz. Almindelig tale ligger eksempelvis mellem 500 – 2000 Hz. Med alderen aftager ørets følsomhed, – især overfor høje toner – og derfor er det ekstra vigtigt, at interesserer man sig for musik, så skal man træne øret til at høre de forskellige detaljer i musikken.

Når du skal lytte til musikken på dit HiFi anlæg, og vil have den bedste oplevelse ud af det, så er det vigtigt, at du arbejder med musikken på den rigtige måde, og derfor er her et par enkle grundregler, som kan hjælpe dig til at forbedre din musikoplevelse:

Den rette ro inden du begynder at lytte

En af de vigtigste forudsætninger for at kunne få det fulde udbytte af musikken, er ro i sind og omgivelser. Vi kender alle til faktorer som en hektisk hverdag, stress på hjemme eller på jobbet, personlige irritationer etc., og såfremt der er en masse tanker eller andre distraherende faktorer, der rumsterer rundt i hovedet, samtidig med, at du vil have en lytteoplevelse, så vil du langt fra få det fulde udbytte af oplevelsen. Derfor brug lidt tid til at få ro i sindet inden du påbegynder lytteoplevelsen, og hvilken teknik der virker for dig er jo individuelt, men metoder kan være åndedrætsøvelser, yoga, meditation, motion eller andet. Den rette ro er helt afgørende for din musikoplevelse.

Optimere din lyttesans

Hver dag bliver vi bombarderet med tusindvis af sanser-indtryk, og når vi får så mange daglige sanserindtryk, så kan det nemt blive på bekostning af lyttesansen, idet vi også bruger en masse energi på vores andre sanser. Derfor skal du træne din lyttesans, nøjagtig som vi skal træne en arm, hvis den har været brækket. Når du skal træne din lyttesans, så er det endvidere vigtigt, at du giver lyttesansen de bedst mulige betingelser, og dette gøres typisk ved at understimulere dine andre sanser. Dette gøres eksempelvis ved, at du har dæmpet belysning, eller lukker øjnene, så din synssans understimuleres. Endvidere skal du sørge for, at du ikke har nogen eksterne støjkluder, som vaskemaskine eller lign. der kan forstyrre lyttesansen, og sørg for, at du ikke er for sulten eller mæt. Endelig skal du sørge for, at der er den rette temperatur, at du ikke fryser eller har det for varmt, men føler dig godt tilpas. Derved understimulerer du dine andre sanser, og giver din lyttesans mulighed for i en periode, at komme helt frem i første række, hvilket markant vil forbedre din lytteoplevelse.

Vælg den rette musik

Når du skal træne din lyttesans, så er det endvidere vigtigt, at du vælger den musik, som giver den mest effektive træning af din lyttesans. Du bør eksempelvis ikke starte med et kompliceret musikstykke, der eksempelvis har et kæmpe orkester, som måske endda også er i en forholdsvis ny stilart for dig. Det vil være på linje med at løbe et maraton, uden først at have trænet op til maraton løbet. Det er langt bedre at starte med et musikstykke som du kender, så du ikke skal bruge energi på at lære og fordøje en ny genre og andre variable. Vælg et musikstykke, der ikke har for mange variable, hvor du kender hovedteamet, sangstemmen, bassen, en bestemt solo eller andre rytmiske ting, du før har bemærket ved det specifikke musikstykke.

gives noget entydigt svar på, begge metoder kan benyttes, og som med alt andet træning, prøv dig frem, idet det er det individuelt, hvilken metode, der virker bedst for dig.

Lytteoplevelsen med det enkelte musiknummer

Når alle de ydre omstændigheder er optimeret så meget som det nu er praktisk muligt, så kommer tiden til selve lytningen, der i høj grad vil være præget af den valgte musikstil. Vi vil meget kort gennemgå, nogle grundteknikker for henholdsvis:

- Pop & Rockmusik
- Klassisk Vokal/Orkester musik

Pop & Rockmusik

For Pop & Rock er det generelt typisk rytmegruppen med trommer og bas, der er de centrale instrumenter i musikstykket. Herefter sætter man melodien op som en reference i forhold til bas og trommer. Og når man så har fået sat den basale rytme sammen med melodien, så kan man begynde at inddrage alle krydderierne til musikstykket, i form af de andre instrumenter.

Når du påbegynder lytteoplevelsen af et musikstykke i denne genre så start med at lade grundrytmen i musikstykket manifestere sig i kroppen. Det kan tage lidt tid, men sørg for at bruge den nødvendige tid. Når du har en kropslig fornemmelse af rytmen, så er det tid til at få bassen med i lytteoplevelsen. Her skal du udelukkende koncentrere dig om trommer og bas. Start med at finde stortrommen, som er kendetegnet ved at være den dybeste lyd i trommesættet. Stortrommen ligger ofte sammen med El-bassen i midten og bunden af lydbilledet. Herefter koncentrerer du dig nu omkring selve baslyden, og efter lidt tid vil du tydeligt kunne skelne mellem stortromme og bas.

Herefter kommer turen til de øvrige instrumenter i rytmesektionen som andet slagtøj, guitar og keyboard. Ofte gennemgår rytmesektionen et mønster, der gentages mange gange i musikstykket, og sørg for at blive dus med dette mønster. Når du er fortrolig med rytmen, kommer turen til de andre instrumenter, sangstemmerne og de øvrige små detaljer.

Tag en ting ad gangen og læg herefter til rytmesektionen, men gå ikke for hurtigt frem, så du hele tiden har styr på, hvad der foregår i rytmen, så du ikke lader dig distrahere af eksempelvis en fantastisk guitarsolo eller fantastisk sangstemme, på bekostning af din fornemmelse for rytmesektionen. Når du har trænet og behersker denne teknik, så vil du opdage, at du får en helt klar fornemmelse for harmonierne i

musikstykket, hvor du sikkert kan identificere enkelthederne i musikstykket, hvilket vil sætte rytme, stemmer, akkorder etc. i helt nye perspektiver for dig og forøge musikoplevelsen ganske betragteligt.

Klassisk Vokal/Orkestermusik

Klassisk Vokal:

I den klassiske vokale musikgenre er det selvfølgelig ofte sangstemmerne, der er det dominerende træk, og som man derfor bør starte med at koncentrere sig om. Når du har styr på sangen i musikstykket, så koncentrer dig om de "svar" som musikinstrumenterne giver på sangen. Ofte vil det være et eller flere instrumenter, der svarer på sangeren og når der er styr på denne del, kan du stille og roligt arbejde dig ned i orkesteret. Det er vigtigt, at du hele tiden bevarer overblikket over sangstemmerne, og soloinstrumenterne, mens du lukker de øvrige instrumenter, strygere, blæsere, horn- og klanginstrumenter ind efterhånden – et ad gangen. Følg tonerne for de enkelte instrumentgrupper nøje, og gå ikke videre, før de enkelte instrumentgrupper er på plads i dit overblik over musikken.

Orkestermusik:

Er det et musikstykke uden sangstemmer, så start med at lytte efter instrumenter med dybe toner, dvs. kontrabas, fagot, celloer og de dybe horn. Sammen med klangfladerne fra violiner og lysere træblæsere danner de grundlaget for den klangverden som melodistemmerne optræder i. Igen skal du "arbejde" dig ned i orkesteret, mens du hele tiden skal sørge for at bevare overblikket over de tidligere klangtoner, du har identificeret.

Sammenfattende kan den klassiske musikgenre kan godt kræve lidt ekstra træning (især i de store værker), men mestrer du til gengæld teknikken, vil du blive forbausset over, hvor mange ting der sker i orkesteret, ligesom musikoplevelsen nogle gange kan blive helt overvældende. Det er ikke uden grund, at man ofte ser, at denne musikgenre får de helt store følelser frem i folk.

At træne sin lyttesans i forbindelse med musik og blive god til det er – ligesom alt andet man gerne vil være god til – et spørgsmål om motivation. Hvis du har motivationen og tålmodigheden til at træne din lyttesans, så vil du til gengæld hurtigt blive belønnet for din "træningsindsats" i form af, at musikens sjæl vil afsløre sit indhold for dig. Stille og roligt vil du efterhånden finde de musikstilarter, der harmonerer bedst med dine interesser, men du vil ofte også blive nysgerrig efter nye stilarter, hvor din øvede lytte teknik hurtigt vil kunne lære dig hemmelighederne ved disse nye musikarter, som du begiver dig ud i.

Endvidere kan det anbefales, at man lytter til musikstykker sammen med andre, der også deler interessen for musik, og så give hinanden gensidig sparring omkring lytteoplevelsen.

DAN'S

TV & HIFI-CENTER

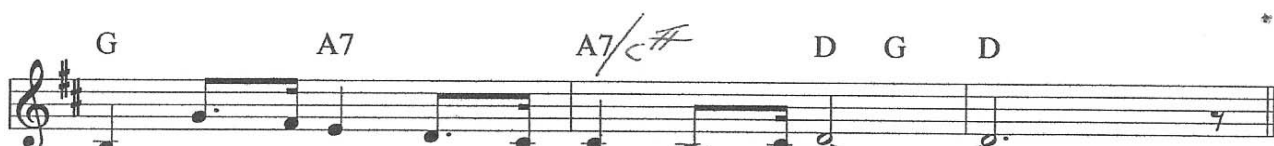
SERIØS HIFI TIL DEN RIGTIGE PRIS...

En anden god ting er at gå til live-koncert med et musikstykke, og så herefter købe og lytte til cd'en med musikstykket. Derved kan man bruge sanseindtrykkene fra live-koncerten til at forstærke og inspirere lyttesansen, når du hører cd'en med musikstykket.

Endelig kan det også være en god ide at lave noget research omkring et specifikt musikstykke, via internettet eller en sangers/komponists historik. Dette kan ofte være med til at identificere, hvad en

kunstner lægger vægt på i sin musik, og derved også hvad man skal lægge specielt mærke til i den enkelte kunstners musikstykker.

Ovennævnte skal kun ses som en introduktion til lyttesansen og man kan altid detaljere, og arbejde med endnu flere detaljer ved forskellige tekniske parametre i musikken. Det er jo kun tiden og motivationen, der sætter begrænsningen for, hvor god du vil blive i musikgenren.

God fornøjelse.